

Sabiedrisko mediju pārvaldības reformas priekšlikumu pašregulācija un ombuda institūtu analīze

Inese Voika

Labas pārvaldības eksperte

Diskusija 2016.gada 3.augustā Saeimas Sarkanajā zālē

Principi Sabiedrisko mediju uzraudzībai

Jānodrošina:

1. Mediju redakcionālā neatkarība
2. Mediju satura kvalitāte
3. “Harmoniska iekļaušanās Latvijas kā demokrātiskas, tiesiskas un nacionālas Eiropas Savienības dalībvalsts ietvarā “
4. Jābūt saprotamiem un reālistiskiem Latvijas apstākļiem

Pārdomas par Sabiedriskās padomes izveidi

- Atbalstāmas idejas
 - Padomes sastāvā nevar būt politiķi
 - Likumā noteikts aizliegums ietekmēt saturu, var būt par pamatu atlaišanai
 - Padomes priekšsēdētājs nav politiķu virzīts
 - Noteikts atalgojums – atbilstošs darba apjomam
- Jautājumi
 - Skaits – saglabāt plašu pārstāvniecību, bet pārdomāt skaitu 3(2+1) no Saeimas – pozīcija, opozīcija, 4 - no NVO, bet ne vairāk par 9
 - Noteikt padomes darbības jomas, iezīmējot vajadzīgo pārstāvniecību (kultūra, sports, utt.), bet nenoteikt kvotas
 - Neiekļaut reliģisko organizāciju pārstāvi
 - Jautājums par Valsts Prezidenta pārstāvi, dažādiem termiņiem dažādiem locekļiem

Svarīgi

- Noteikt pārejas periodu likuma ieviešanai, izmēģinājuma periodu
- Ļautu vieglāk pieņemt likumu un izprast modeli, pārbaudīt to darbībā

Ombuda institūcija medijos

- Ombuda ideja no Zviedrijas 1809.gadā iedzīvotāju sūdzību izskatīšanai par valdību
- Latvijā Tiesībsargs – likums spēkā no 2007.gada, pirms tam Valsts Cilvēktiesību birojs
- Mediju ombuda ideja – jauna, pirmais ombuds ASV laikrakstā 1967.gadā, Kanādā – 1972.gadā, bet Japānā jau 1922.gadā
- 1980.gadā izveidota ONO, mediju ombuda apvienība: apmēram 50 dalībnieku, Igaunija, Somija, Dānija

Mediju ombudu uzdevums

- Uzlabot ziņu saturu, uzraugot žurnālistikas materiālu līdzsvarotu pasniegšanu, faktu precizitāti un samērīgumu
- Atbalstīt uzraugāmā medija saziņu ar auditoriju, palielināt pieejamību
- Nodot mediju darbiniekiem ziņas par auditorijas noskaņojumu un bažām
- Ietaupīt laiku sūdzību izskatīšanai, īpaši atslogojot mediju vadību
- Samazināt tiesvedības riskus un izdevumus, ja tiesvedība notiktu
- Mediju ombuds neatrisina visas mediju problēmas!!!!

Sabiedriskā medija Ombuds Igaunijā

Tarmu Tammerk

Darbības jomas Mediju Ombudam Igaunijā

- Darbojas kopš 2007.gada
- Darbība noteikta Sabiedrisko raidorganizāciju likumā
- Izskata skatītāju un lasītāju sūdzības Sabiedrisko raidorganizāciju medijos – TV, radio, internetā ievietotā rakstiskajā saturā
- Proaktīvi uzrauga sabiedrisko mediju politisko neitralitāti
- Veic mediju ētikas apmācības

Igaunijas mediju ombuda institucionālā padotība

- Nav tiešas padotības Igaunijas mediju vadībai
- Darbā pieņem Raidorganizāciju padome (Igaunijā – politiskie un neatkarīgie pārstāvji)
- Saturiski ombuda lēmumus var pārsūdzēt Preses padomē
 - Preses padome – 10 locekļi – 6 mediju pārstāvji, 4 – sabiedrība – universitāšu mācībspēki utt.
 - Nav politisko spēku pārstāvju

Igaunijas mediju Ombuda darbs ar sūdzībām

- Tēmas
 - Par politisko neitralitāti ziņu un diskusiju raidījumos
 - Par intervēšanas stilu
 - Par vardarbību
 - Pieprasījumi izdzēst informāciju no interneta resursiem (tiesības “tikt aizmirstam”)
- Vidēji 40 atgriezeniskās saites gadījumu mēnesī
 - No tiem 5 prasa padziļinātu izpēti
- Neatkarīga mediju uzraudzība ir instruments mediju uzticamības celšanai
 - Sabiedriskiem medijiem Igaunijā 2015.g. uzticējās – 80, privātajiem – 60%

Darbības jomas Mediju Ombudam Igaunijā

Broadcasting Ukrainian News on ETV Not a Viable Solution, Says Ombudsman

Tarmu Tammerk (Scanpix/Postimees/Mihkel Maripuu)

“Katrs medijs atbild par savām ziņām, tāpēc atbalstāms ir Igaunijas raidorganizācijas lēmums nepārraidīt Ukrainas TV ziņas, lai arī Lietuvā nolemts ziņas pārraidīt”,

T.Tammerks, 16.07.2016

<http://news.err.ee/v/8c53adcb-7eec-4ee0-8c4a-46728fc4d6da>

BBC Trust piemērs

- Divas komitejas, kas izskata redakcionālus jautājumus un regulatora jautājumus par licenču piešķiršanu utt.
- Editorial Standards Committee (Redakcionālo sandartu komiteja)
 - Izskata sūdzības par redakcionālu politiku
 - Pārbauda sūdzības par faktu precizitāti un uzrauga atsaukumus
 - Sniedz ikmēneša ziņojumus
 - Savā darbā vadās no Redakcionālajām vadlīnijām,
 - T.i. Ētikas kodeksa

Appeals findings

Complaints

Recent Editorial Complaints Unit findings

These are findings of complaints recently upheld or resolved after referral to the independent Editorial Complaints Unit for independent investigation at stage 2. Earlier ECU findings are archived in half-yearly reports at [Archived ECU reports](#).

Editorial Complaints Unit finding	Publication date
Front Row, BBC Radio 4, 22 February 2016: Finding by the Editorial Complaints Unit	20 Jul 2016
Farming Today, Radio 4, 4 February 2016: Finding by the Editorial Complaints Unit	19 Jul 2016
Steve Wright in the Afternoon, Radio 2, 3 December 2015: Finding by the Editorial Complaints Unit	18 Jul 2016
Today, Radio 4, 3 December 2015: Finding by the Editorial Complaints Unit	08 Jul 2016
Broadcasting House, Radio 4, 6 December 2015: Finding by the Editorial Complaints Unit	01 Jul 2016
The Big Questions, BBC1, 15 March 2015: Finding by the Editorial Complaints Unit	28 Jun 2016

Corrections & Clarifications

This page contains the BBC's responses to editorial, technical and corporate issues. It includes apologies, significant corrections, statements and responses, and findings from the BBC Trust.

It does not include routine corrections to news stories, minor on-air apologies and schedule changes.

BBC
RADIO

20 July 2016: Front Row, BBC Radio 4, 22 February 2016

The programme included an interview with the Israeli writer A B Yehoshua during which the interviewer referred to a novel by Dorit Rabinyan as having been “banned” by the Israeli Minister of Culture. A listener complained that this was inaccurate, as the book had not been banned and the Minister of Culture had not been involved in the matter. The ECU found that a decision had been taken by the Pedagogic Secretariat of the Ministry of Education that the novel, “Border Life”, which deals with the relationship between an Israeli woman and a Palestinian man, would not be included in the list of required reading for the equivalent of A-Levels. Although the decision and the reasons advanced for it have given rise to controversy, the book remains freely available in Israel, and it was misleading to refer to it as “banned”. Result: Upheld.

BBC
RADIO

19 July 2016: Farming Today, Radio 4, 4 February 2016

The programme included an item about homeopathic treatment of farm animals. A representative of Good Thinking Society complained that it gave a wholly positive impression of homeopathy, whereas extensive testing has not shown it to be effective in treating any medical condition in animals or humans. In response to the complaint, the Editor of the programme acknowledged that the item had not met the BBC's editorial standards and reminded the programme team of the need for accurate and balanced reporting in relation to scientific matters. In the ECU's view, this sufficed to resolve the issue of complaint. Result: Upheld

Svarīgi mediju ombudam

- Ombuds ir īpaši svarīgs sabiedriskajās raidorganizācijās, ņemot vērā sarežģītās attiecības ar varas struktūrām
- Ombuds ir noderīgs lielākās mediju organizācijās, kur iespējams un atmaksājas neatkarīgas institūcijas organizācija
- Ombudam ir vidutāja loma starp auditoriju un mediju
- Ombuds ir gan skatītāju acis un ausis, gan arī Ķīnas mūris redakcionālās neatkarības aizsardzībai

Jautājumi Latvijā

- Uzdevumi - vai nepieciešami? Vai cits tos jau neveic?
 - pirmstiesas institūcija apelācijai - rada
- Viens ombuds vai koleģiāla institūcija?
 - Igaunija – vens, Lielbritānija – koleģiāla
 - Latvijai – vienu, pastiprinot atbildību
- Viens ombuds visiem elektroniskajiem līdzekļiem?
 - Katram medijam atsevišķi, jo daudz iekšēju jautājumu
 - Komerciālās TV var ieviest savu mediju ombudu
 - Ombuds darbojas efektīvi kopējā sistēmā – žurnālistikas organizācijas, Ētikas uzraudzība utt.

Jautājumi Latvijā

- Darbības pilnvaras
 - Sūdzības
 - Faktu kļūdas un atsaukumi
 - Būtu jānorāda, ka Ombuds uzrauga likumību un Sabiedrisko mediju Ētikas vadlīniju ievērošanu
 - Atlaišana no darba – nevajadzīga iejaukšanās mediju darbā
- Darbības termiņš
 - 7 gadi – atbalstāms,
 - Vienu termiņu (priekšlikumā – divi termiņi, 14 gadi būtu par daudz, arī OSCE to norāda)

Jāuzlabo uzticība medijiem

1. Medijiem uzticas vairāk nekā politiskās varas institūcijām

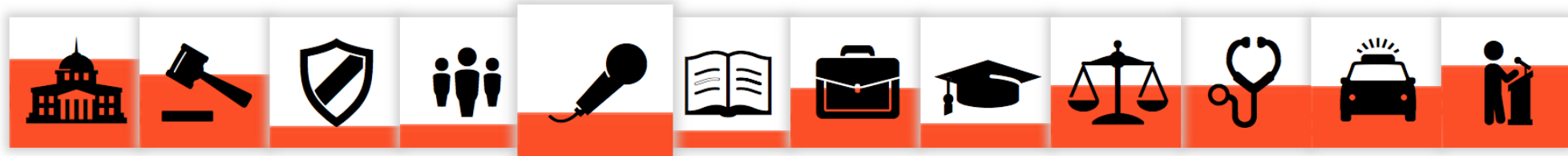
- ap 80 % - 2002.gadā , radio – 84,4%, TV - 83,7% ("Latvijas Faktu" aptauja)
- 60% - 2015.gadā uzticas TV , (EK "Eiropbarometra" aptauja)

2. TV pārraidēm uzticas visvairāk no medijiem

- TV pārraidēm uzticas divas reizes vairāk nekā presei un ziņu portāliem
- Vīlands Associates pētījums 2016.gada jūlijā, <http://vilands.lv/uploads/media/va-uzticamibas-slaidi.pdf>

3. Uztvere par korumpētību – Korupcijas Barometra dati 2013.g.

1. Igaunijā – 18%, Lietuvā – 45%, Latviā – 31% uzskata medijus par korumpētiem

31%

of respondents in **Latvia** who felt that **media** was corrupt/extremely corrupt

Paldies!

Inese.voika@gmail.com